

**UCHWAŁA NR XIII/118/20
RADY GMINY ŁOMŻA**

z dnia 31 stycznia 2020 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019r. poz. 506 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.), art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący Rady

Sławomir Zacharczyk

Załącznik do uchwały Nr XIII/118/20

Rady Gminy Łomża

z dnia 31 stycznia 2020 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Łomża na 2020 rok**

Łomża, 31 stycznia 2020 r.

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Łomża na 2020 rok określa lokalną strategię działań w zakresie profilaktyki uzależnień i minimalizacji szkód, jakie wynikają z nadużywania alkoholu. Gmina na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskała kompetencje do podejmowania działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej.

Uzależnienie od alkoholu jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Choroba alkoholowa ma wiele aspektów: wpływa na sferę zdrowotną, psychiczną, duchową i rodzinną uzależnionego. Problemy wynikające z nadużywania alkoholu wyróżniają się na tle innych ze względu na ich wpływ na wiele dziedzin życia społecznego. Przyczyniają się do negatywnych zjawisk, jak wypadki komunikacyjne, wykroczenia i czyny karalne. Nietrzeźwość to także jedna z głównych barier utrudniających wydostanie się z biedy. Niejednokrotnie z uzależnieniem wiąże się problem przemocy domowej.

Pomoc osobom uzależnionym nie może więc ograniczać się do bezpośredniego działania z osobą uzależnioną, ale ma zmniejszać negatywne skutki uzależnień dla całego społeczeństwa. Stąd też szczególnie wyeksponowana w Programie została działalność edukacyjna, której celem ma być uświadomienie młodym mieszkańcom gminy, jak szkodliwe są używki oraz wykształcenie w nich właściwych postaw społecznych. Niezmiernie istotne jest również wzmacnianie pozycji rodziny poprzez działania edukacyjne i realizację przedsięwzięć profilaktycznych, mających na celu integrację i wskazanie sposobu spędzania wolnego czasu w sposób wolny od używek.

Rozdział I

Postanowienia ogólne

1. Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie są środki finansowe budżetu gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2019, zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.).

2. Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przekazywany na cele programu. Zgodnie z art. 18² w/w ustawy środki te nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Rozdział II

Cele programu

1. Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych substancji psychoaktywnych oraz nikotyny poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Łomża oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii poprzez zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień. Wzrost kompetencji mieszkańców i uczniów szkół znajdujących się na terenie gminy z zakresu problematyki uzależnień i zachowań ryzykownych.

2. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, narkotyków i itp. wytycza główne kierunki działań profilaktycznych oraz działań mających na celu rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii i integrację społeczną osób współuzależnionych.

3. W roku 2020 w/w cele główne będą kontynuacją podjętych działań w latach poprzednich i planuje się je realizować poprzez następujące cele szczegółowe:

1) zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej;

2) prowadzenie edukacji publicznej z zakresu problemów uzależnień od alkoholu i narkotyków itp.;

3) zapewnienie pomocy opiekuńczej i wychowawczej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem uzależnienia i uzależnionych od alkoholu, narkotyków itp. m.in. poprzez organizację letniego wypoczynku, finansowanie kosztów prowadzenia placówek wsparcia dziennego (wynagrodzenia, dożywiania dzieci i młodzieży, zakup materiałów, koszty wycieczek- według wskazań oferty);

4) zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym;

5) zwiększenie dostępu do profesjonalnej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych, członków ich rodzin;

6) promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież oraz dorosłych;

7) wzmacnianie kompetencji członków Komisji ds. rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przepisów prawa, podejmowania interwencji w sytuacjach problemowych poprzez organizowanie szkoleń, wymianę doświadczeń, monitorowanie i diagnozowanie sytuacji związanej z rozmiarem uzależnień w gminie;

8) wspieranie placówek zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi, poprzez dofinansowanie kosztów utrzymania, zakup materiałów edukacyjnych oraz doposażenia powierzchni przeznaczonych na organizację spotkań z rodzinami.

4. Integralną częścią programu jest rozpoznawanie środowiska uwzględniające diagnozę problemów alkoholowych oraz zasobów w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii jakimi dysponuje gmina. Bezpośrednio z diagnozą łączy się systematyczne monitorowanie zmian i trendów w zakresie problemów i postaw związanych z problemami obejmującymi wszystkie obszary gminnego programu w tym: profilaktykę szkolną, środowiskową, lecnictwo odwykowe, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, edukację publiczną oraz rynek napojów alkoholowych.

Rozdział III

Zadania programu i sposób ich realizacji

1. Większość zadań realizowanych na poziomie gminy, zgodnie z w/w ustawami, w obszarze profilaktyki uniwersalnej i edukacji społecznej jest wspólnych lub zbieżnych, a ich adresatami są te same lub pokrewne grupy osób. Zasadne więc jest przyjęcie do realizacji zadań zapisanych w wymienionych ustawach jednego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii. Nowoczesne podejście do profilaktyki, leczenia i rehabilitacji musi zakładać kontekst wszystkich uzależnień ze względu na upowszechniające się wzory łączenia substancji i przenoszenia uzależnień.

2. Główne zadania programu w szczególności będą obejmować:

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób dorosłych, młodzieży, dzieci i ich rodzin, współuzależnionych, uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami od alkoholu, narkotyków i nikotyny.

Cel: ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych:

Planowane działania:

1. Organizowanie pomocy terapeutycznej w formie programu psychoterapii, edukacji grupowej i indywidualnej prowadzonej przez kompetentne organizacje i osoby fizyczne, zajmujące się problemem przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, art.:

- 1) prowadzenie terapii;
- 2) organizowanie spotkań edukacyjno-terapeutycznych;
- 3) prowadzenie grupy wstępnej;
- 4) prowadzenie grupy zaawansowanej.

2. Rozwijanie i wspieranie działalności punktu informacyjno- konsultacyjnego między innymi, poprzez:

1) motywowanie osób uzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego;

2) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia;

3) udzielanie i gromadzenie informacji o formach profesjonalnej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i współuzależnionym w ośrodkach na terenie gminy, powiatu, regionu, województwa;

4) rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;

5) inicjowanie interwencji kryzysowej;

6) udostępnianie materiałów na tematy związane z uzależnieniami od środków psychoaktywnych;

- 7) udzielania wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym.
3. Finansowanie opinii biegłych sądowych tj. psychologa i psychiatry w przedmiocie uzależnień.
4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w celu orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
5. Upowszechnianie materiałów informacyjnych o chorobie alkoholowej.
6. Współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia i rehabilitacji uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
7. Refundacja kosztów pobytu na obozach, rekolekcjach, szkoleniach, seminariach abstynenckich, zajęciach terapeutycznych, grupach samopomocowych osobom uzależnionym – pod warunkiem utrzymania trzeźwości.
8. Organizowanie i finansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i środków psychoaktywnych.
9. Wspieranie środowisk wzajemnej pomocy typu AA i innych.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

CEL: Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z ww. rodzin.

Planowane działania:

1. Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności interwencyjno-motywujących wobec osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków do poddania się leczeniu odwykowemu, terapii lub oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym.
2. Prowadzenie w szkołach, przedszkolach, świetlicach środowiskowych działań z zakresu profilaktyki uzależnień (zajęć profilaktycznych, zajęć psycho-edukacyjnych dla rodziców i treningów psycho-edukacyjnych dla nauczycieli i wychowawców, spotkań terapeutycznych).
3. Współpraca merytoryczna z zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
4. Wspieranie pomocą psychologiczną i socjoterapeutyczną rodzin z problemem alkoholowym, narkomanią, przemocą w rodzinie i trudnościami w zakresie opieki i wychowania.
5. Konsultacje dla dzieci i młodzieży potrzebujących pomocy psychologicznej.
6. Uruchamianie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej.
7. Organizowanie grup wsparcia dla osób po zakończeniu programu leczenia w placówce odwykowej.
8. Wspieranie pracy zespołu, o którym mowa w pkt.3, udzielającego pomocy dzieciom i rodzinie z problemami wynikającymi z uzależnień, w szczególności w zakresie współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej.
9. Finansowanie udziału w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej (m.in. dla członków GKRPA, nauczycieli, policji, zespołu interdyscyplinarnego i innych osób przeciwdziałających szeroko rozumianej patologii społecznej).

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Cel: zwiększenie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń wynikających z używania alkoholu i innych substancji uzależniających.

Planowane działania:

1. Tworzenie zintegrowanego systemu uniwersalnej, selektywnej i wskazującej profilaktyki problemowej obejmującej dzieci i młodzież, nauczycieli, rodziców oraz inne grupy społeczne mające wpływ na kształtowanie polityki trzeźwościowej:

- 1) współpraca z placówkami oświatowymi oraz opiekuńczo-wychowawczymi;
- 2) współpraca grupami społecznymi i zawodowymi mającymi swój udział w kreowaniu polityki współorganizowana na terenie gminy;
- 3) działania na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu i narkotyków dla nieletnich;
- 4) wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży upijającej się;
- 5) działania edukacyjno informacyjne skierowane do całej populacji gminy, wdrożenie ogólnopolskich i regionalnych kampanii, mających na celu zapoznanie społeczeństwa zagrożeniami oraz skutkami medycznymi i prawnymi związanymi z nadużywaniem alkoholu i narkotyków, oraz stosowaniem przemocy w rodzinie;
- 6) realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych, psycho-edukacyjnych, korekcyjno-edukacyjnych, przez certyfikowanych pedagogów, trenerów, dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka;
- 7) przeprowadzenie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród dzieci i młodzieży oraz mieszkańców gminy;
- 8) prowadzenie kampanii edukacyjnych na terenie gminy, udział w kampaniach o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim;
- 9) propagowanie zdrowego stylu życia w trzeźwości, bez narkotyków i nikotyny poprzez propagowanie pozytywnych wzorców zachowań, w tym umiejętność spędzania wolnego czasu i radzenia sobie z problemami życia codziennego;
- 10) zakup materiałów profilaktyczno-edukacyjnych dla instytucji zajmujących się profilaktyką uzależnień na terenie Gminy Łomża,
- 11) współorganizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży w czasie ferii zimowych i letnich połączonych z programem profilaktycznym;
- 12) organizowanie konkursów gminnych mających na celu bezpieczny styl życia (konkurs dotyczący ruchu drogowego);
- 13) organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla mieszkańców gminy, których celem jest propagowanie idei trzeźwości oraz zdrowego stylu życia;
- 14) współorganizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży promujących zdrowy styl życia;
- 15) prowadzenie innych zadań wynikłych w trakcie pracy profilaktycznej.

2. Prowadzenie działań profilaktycznych wspartych różnymi przedsięwzięciami sportowo-rekreacyjnymi i edukacyjnymi:

- 1) wspieranie organizacji lokalnych imprez rozrywkowych i sportowych, promujących bezalkoholowe przedsięwzięcia;
- 2) organizacja niedochodowych imprez kulturalnych i sportowych z udziałem dzieci, młodzieży i rodzin (m.in. festyny, pikniki rodzinne, rekolekcje trzeźwościowe, imprezy okolicznościowe – Dzień Dziecka, Choinka Noworoczna, itp.) mających wyraźny cel profilaktyczny, eksponujący kulturalny i sportowy, aktywny i zdrowy styl życia;

- 3) organizacja imprez sportowo- rekreacyjnych z odniesieniem profilaktycznym;
- 4) dofinansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, m.in. poprzez organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych z elementami programu profilaktycznego;
- 5) dofinansowanie działań ośrodka profilaktyki obejmującego teren działania gminy.

3. Edukacja zdrowotna:

- 1) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w tym kampanii edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, narkotyków i nikotyny dla konsumenta i ich otoczenia;
- 2) prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu, brania narkotyków i palenie papierosów przez dzieci i młodzież;
- 3) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym i narkotykowym;
- 4) upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży.

4. Organizowanie i prowadzenie świetlic środowiskowych, opiekuńczo-wychowawczych, wspartych programami profilaktycznymi.

Cel: prowadzenie działań edukacyjnych, opiekuńczych i rozwojowych wobec dzieci i młodzieży, pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym.

Planowane działania:

- 1) zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (broszur, plakatów, literatury, gadżetów itp.) z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi, dotyczącymi problematyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i bezpieczeństwa w zależności od potrzeb i możliwości finansowych;
 - 2) zakup pomocy i sprzętu, niezbędnego do prowadzenia zajęć w świetlicach;
 - 3) finansowanie bieżącej działalności świetlic;
 - 4) doposażenie powierzchni przeznaczonej na organizację spotkań z rodzinami.
5. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych w celu ograniczenia zjawiska sprzedaży osobom nieletnim, nietrzeźwym i na kredyt.

Cel: przeciwdziałanie naruszeń przepisów prawa.

Planowane działania:

- 1) organizowanie szkoleń dla sprzedawców;
 - 2) zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych;
 - 3) prowadzenie kontrolowanego zakupu alkoholu;
 - 4) dokonywanie kontroli sprzedaży napojów alkoholowych.
6. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.

Cel: przeciwdziałanie naruszeń przepisów prawa i działań o charakterze profilaktycznym.

Planowane działania:

- 1) zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych;
- 2) działania edukacyjne.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Cel: poszerzanie i urozmaicanie działań o charakterze profilaktycznym.

Planowane działania:

- 1) współpraca z instytucjami (ośrodkiem pomocy społecznej, szkołami, przedszkolami, służbą zdrowia, komisariatem policji, itp.) organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi, którzy są współrealizatorami programu;
- 2) współpraca z mediami;
- 3) współpraca z instytucjami, organizacjami prowadzącymi działania wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki uzależnień mającymi na celu promocje zdrowego stylu życia i propagowanie trzeźwych zachowań, finansowanie imprez dla dzieci i młodzieży na podstawie przedłożonych projektów profilaktycznych;
- 4) organizowanie i prowadzenie świetlic środowiskowych, dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym;
- 5) doposażenie szkół, placówek oraz jednostek samorządu terytorialnego w pomoce (materiały dydaktyczne, terapeutyczne) oraz sprzęt niezbędny do realizacji zajęć mających wyraźny cel profilaktyczny;
- 6) wspieranie ośrodków profilaktycznych obejmujących teren działania gminy.

V. Udzielanie pomocy osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób.

Cel: ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego oraz integracja społeczna.

Planowane działania:

Realizowanie zadań związanych z integrowaniem ww. osób ze środowiskiem lokalnym poprzez:

- 1) współfinansowanie kosztów reintegracji społecznej uczestników Centrum Integracji Społecznej, (współfinansowanie uczestnictwa w warsztatach);
- 2) prowadzenie innych działań związanych z integracją społeczną i zawodową osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, i ich rodzin.

VI. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.
2. Przed sądem w roli oskarżyciela publicznego.
3. Wydawanie opinii zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z uchwałą Rady Gminy.
4. Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych co do zgodności przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia.

ROZDZIAŁ IV

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Źródłem finansowania programu są środki pochodzące z opłat za korzystanie ze sprzedaży napojów alkoholowych.
2. członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się wynagrodzenie w wysokości 10% najniższego wynagrodzenia uzyskiwanego z pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy, a ustalonego z właściwymi przepisami.

3. Członkom komisji przysługuje wynagrodzenie za każdy udział w posiedzeniu i pracach komisji.
4. Przeprowadzanie kontroli przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych. Kontroli dokonuje Komisja w składzie przynajmniej trzyosobowym.
5. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach przysługuje na podstawie listy obecności.